

Par ko es gribētu kļūt, kad izaugšu liels? Šis ir jautājums, kuru katrs no mums uzdod sev sākot jau no agras bērnības. Pēc pamatskolas vai vidusskolas beigšanas ikvienam ir jāpieņem lēmums par to, kādas zināšanas vai iemaņas jāapgūst, lai nākotnē varētu strādāt savā sapņu profesijā. Tomēr tā kā ikvienam skolēnam vecumā no 13 gadiem jau ir iespēja strādāt, ir svarīgi, lai Tu pirms darba uzsākšanas zinātu savas tiesības.

Tavas tiesības darbā.

1. Ja Tu esi jaunāks par 15 gadiem vai līdz 18 gadu sasniegšanai mācies skolā, **Tu nedrīksti strādāt pastāvīgā darbā.**
2. **Izņēmuma gadījumā** no 13 gadiem **Tu drīksti strādāt no mācībām brīvajā laikā** vieglos, savai drošībai un veselībai nekaitīgos darbos tikai tad, ja **Tavi vecāki ir devuši rakstveida piekrišanu** un saņemta Valsts darba inspekcijas atļauja.
3. Ja Tavi vecāki ir devuši rakstveida piekrišanu un saņemta Valsts darba inspekcijas atļauja, Tu kā izpildītājs drīksti strādāt tikai kultūras, mākslas, sporta un reklāmas pasākumos.
4. Tu nedrīksti strādāt tādus darbus, kas saistīti ar paaugstinātu risku Tavai drošībai, veselībai un attīstībai, piemēram, pastāvīgi pārnēsāt vai pārvietot smagumus, strādāt augstumā, darboties ar ķīmiskajām vielām u.c.
5. Ja Tu esi jaunāks par 18 gadiem, pirms darba uzsākšanas Tev jāveic obligātā medicīniskā apskate.
6. Ja Tu strādā 35 stundas nedēļā, Tava mēneša darba alga nedrīkst būt mazāka par valstī noteikto minimālo mēneša darba algu, šobrīd 160 Ls mēnesī.
7. Ja Tu papildus mācībām arī strādā, tad par padarīto darbu atbilstoši nostrādātajam laikam Tev ir tiesības saņemt darba algu.
8. Pirms darba līguma noslēgšanas Taviem vecākiem (aizbildnim) ir jābūt informētiem par iespējamiem darba vides riskiem un veiktajiem darba aizsardzības pasākumiem.

Darba laiks

1. Ja esi sasniedzis 13 gadus un **no mācībām brīvajā laikā strādā**, Tu drīksti to darīt **tikai 2 stundas** dienā, t.i. ne vairāk kā 10 stundas nedēļā.
2. Ja esi sasniedzis 13 gadus un **strādā brīvlaikā**, Tu drīksti to darīt tikai **4 stundas** dienā, t.i. ne vairāk kā 20 stundas nedēļā.
3. Ja esi jaunāks par 18 gadiem, **Tev ir tiesības strādāt tikai 5 dienas nedēļā**, 7 stundas dienā, t.i. ne vairāk kā 35 stundas nedēļā.
4. Ja esi jaunāks par 18 gadiem un papildus darbam iegūsti pamatizglītību, vidējo vai profesionālo izglītību, gan mācībās, gan darbā pavadītais laiks ir jāsaskaita kopā. Tas nedrīkst būt ilgāks par 7 stundām dienā, t.i. 35 stundām nedēļā.
5. Ja esi jaunāks par 18 gadiem, **Tu nedrīksti strādāt virsstundas** – vairāk par dienā un nedēļā atļautajām stundām.
6. Tev nav tiesību strādāt laikā no plkst. 20.00 vakarā līdz 6.00 no rīta.

Atpūtas laiks

1. Ja Tu strādā 5 dienas nedēļā, Tev ir tiesības pēc kārtas izmantot 2 atpūtas dienas.
2. Tev ir tiesības uz pārtraukumu darbā, ja Tavs darba laiks ir ilgāks par 4,5 stundām.
3. Ja iespējams, Tev pārtraukumu jāpiešķir, kad ir nostrādāta puse no dienas darba laika.
4. Tev ir tiesības uz 1 mēnesi ilgu ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu, turklāt atvaļinājums ir jāpiešķir vasarā vai pēc Tavas vēlēšanās jebkurā citā laikā.
5. Ja esi jaunāks par 18 gadiem un turpini iegūt izglītību, ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma izmantošana ir jāsaskaņo ar izglītības iestādē noteikto brīvlaiku.